

**Паспорт
 міської екологічної програми**

1. Назва: Міська екологічна програма м. Марганця на період 2021 - 2025 роки.
2. Підстава для розроблення: Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”, Постанова Верховної Ради України від 20.02.2003р. № 565-IV «Про рекомендації парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні», «Дніпропетровська обласна комплексна програма (стратегія) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки», затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI.
3. Регіональний замовник Програми або координатор: виконком Марганецької міської ради.
4. Співзамовники Програми: Управління капітального будівництва, архітектури, ЖКГ та комунального майна Марганецької міської ради.
5. Відповідальні за виконання: відділ землекористування та екології виконкому, Управління капітального будівництва, архітектури, ЖКГ та комунального майна Марганецької міської ради, за згодою: ДП «Марганецьке лісове господарство», КП «ВУВКГ» ММР», КП «Інфраструктурного розвитку та благоустрою Марганецької міської територіальної громади», АТ «Марганецький ГЗК».
6. Мета: визначення пріоритетних напрямів і реалізація комплексу взаємопов’язаних заходів щодо мінімізації та запобігання викидам і скидам забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, утворення відходів, належного утримання та охорони зелених насаджень, охорона та захист лісів.
7. Початок: 2021 рік, закінчення: 2025 рік.
8. Етапи виконання: _____
9. Загальні обсяги фінансування, тис. грн.:

	Обсяг фінансування, усього	За роками виконання				
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Державний бюджет	-	-	-	-	-	-
Обласний бюджет	105000,0	25000,0	20000,0	20000,0	20000,0	20000,0
Місцевий бюджет	13166,0	2766,0	2600,0	2600,0	2600,0	2600,0
Інші джерела	12000,0	2400,0	2400,0	2400,0	2400,0	2400,0
Усього	131166,0	31166,0	25000,0	25000,0	25000,0	25000,0

10. Очікувані кінцеві результати виконання міської екологічної програми.

Напрями показників Програми	Найменування показників виконання Програми	Одиниця виміру	Значення показників					
			Усього	у тому числі за роками виконання				
				2021	2022	2023	2024	2025
Економічні	зменшення споживання електроенергії	т.у.п.	820	-	-	820	-	-
Соціальні	нові робочі місця	шт.	10	-	-	-	-	10
Екологічні	- зменшення кількості забруднюючих речовин у зворотних водах	т/рік	210	40	40	40	45	45
	- зниження обсягів викидів	т/рік	18,365	-	-	18,356	-	-
	- зменшення обсягів відходів	т	540	120	110	110	100	100
	- збільшення природних рослинних ресурсів	шт.	5000	1000	1000	1000	1000	1000
	- охорона лісів від пожеж	га	4025,0	805,0	805,0	805,0	805,0	805,0
	- лісозахисні роботи	га	4025,0	805,0	805,0	805,0	805,0	805,0

11. Координація та контроль за виконанням: Марганецька міська рада, департамент екології та природних ресурсів Дніпропетровської облдержадміністрації, строки проведення звітності – щоквартально.

Зміст

1. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом.....	3
2. Мета Програми.....	4
3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми.....	4
4. Строки виконання Програми.....	5
5. Перелік заходів і завдань Програми.....	5
6. Ресурсне забезпечення Програми.....	5
7. Організація управління та контролю за ходом виконання Програми.....	5
8. Очікувані кінцеві результати виконання Програми.....	6

Додаток – Перелік заходів на виконання «Міської екологічної програми м. Марганець на 2021-2025 роки»

1. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом

Місто Марганець є одним із центрів розвитку промисловості Дніпропетровської області. Промисловість міста налічує близько 10 промислових підприємств різних галузей: гірничодобувної та хімічної промисловості, машинобудування, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції та ін. Головною містоутворюючою галуззю, яка стійко визначає профіль міста у територіальному розподілі праці, є гірничодобувна промисловість.

Екологічна ситуація м. Марганець склалася під впливом тривалої, інтенсивної діяльності підприємств гірничодобувної та хімічної промисловості, машинобудування, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції.

Багато причин зумовили значне погіршення стану навколишнього природного середовища, а саме: забруднення повітря, земель, нагромадження у великій кількості шкідливих відходів виробництва. Такі процеси тривали десятиріччями і привели до різкого погіршення стану довкілля. В цілому, незважаючи на те, що останніми роками спостерігається тенденція до зменшення антропогенного тиску на довкілля, рівень техногенного навантаження залишається високим, а екологічна ситуація – незадовільною.

Вагомий обсяг забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення. Місцеві водні ресурси значно менші від потреби в них. Унаслідок цього, склалася екологічна ситуація, коли самовідновлювальна здатність Дніпра та багатьох річок басейну вже не забезпечує відновлення порушеної екологічної рівноваги. Тверді відходи накопичуються на полігоні ТПВ, проблема накопичення відходів є дуже актуальною.

Після масштабного гідротехнічного, комунально-промислового та водно-господарського будівництва, накопичення та перерозподілу поверхневих водних ресурсів (Каховське водосховище, хвостосховища), знищення природних дрен територія міста повністю втратила природну дренажність земель і збільшує водонасиченість верхньої зони геологічного середовища. Підтоплення в місті (більш ніж 10 % загальної площі) – це гідравлічне сполучення водопровідних та каналізаційних мереж, морозні деформації трубопроводів з підвищеним ризиком, відповідно забруднення питних або руйнування магістральних трубопроводів. З наведеного випливає, що територія м. Марганець є потенційною зоною розвитку техногенно-природних надзвичайних ситуацій.

Реалізація заходів Програми є вкрай необхідною для переходу від стабілізації показників впливу на навколишнє середовище до суттєвого скорочення рівня техногенних факторів, та відповідно до покращення стану компонентів навколишнього середовища.

Забезпечення державної політики у сфері охорони і раціонального використання природних рослинних ресурсів є підвищення рівня пожежної безпеки в природних екосистемах.

Вирішення існуючої проблеми покращення екологічного стану міста в межах виконання державних, місцевих та регіональних програм екологічного спрямування, поки що не дає позитивних результатів. Це обумовлено, в першу чергу, недостатніми обсягами фінансування з бюджетів усіх рівнів.

Ураховуючи неможливість розв'язання питань щодо поліпшення екологічного стану міста, ця проблема потребує цільового регулювання та програмного забезпечення, тобто концепції фінансових ресурсів, зусиль органів місцевого самоврядування, виконавчої влади та суб'єктів господарювання, що здійснюють негативний вплив на навколишнє природне середовище. Реалізація програмно-цільового підходу, зважаючи на масштабність завдань і одночасно обмеженість фінансових ресурсів, зумовлює встановлення відповідних пріоритетів та послідовності здійснення заходів.

Зважаючи на потребу в вирішенні проблем, що накопичилися, розроблено комплексну «Міську екологічну програму міста Марганець на 2021-2025 роки, спрямовану на зменшення забруднення довкілля.

2. Мета програми

Головною метою Програми є визначення пріоритетних напрямів і реалізація комплексу взаємопов'язаних заходів щодо мінімізації та запобігання викидам і скидам забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, утворення відходів, належного утримання та охорони зелених насаджень у м. Марганець.

Ця мета досягається шляхом:

- удосконалення технологічних процесів виробництва, впровадження найкращих доступних технологій для мінімізації техногенного впливу на навколишнє середовище;
- удосконалення діючих та впровадження нових систем очищення викидів та скидів;
- впровадження технологій утилізації відходів з метою максимального залучення відходів у технологічні процеси виробництва;
- активізації робіт з організації, утримання та розширення об'єктів екомережі,
- попередження виникнення пожеж, зниження пожежної небезпеки в лісах, виявлення і ліквідація лісових пожеж.

До Програми увійшли основні підприємств-забруднювачів м. Марганець. Валові викиди забруднюючих речовин, обсяги скидів стічних вод, обсяги утворення та накопичення відходів цих підприємств складають понад 60% від загального впливу на різні компоненти навколишнього середовища міста. Таким чином, реалізація Програми максимально сприятиме переходу від стабілізації показників впливу на навколишнє середовище до суттєвого скорочення рівня техногенних факторів, та відповідно, покращення стану довкілля.

При опрацюванні заходів Програми враховані основні природоохоронні заходи, які увійшли до виданих дозволів на викиди, дозволів на спеціальне водокористування і лімітів на утворення та розміщення відходів.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми

Розв'язання визначених проблем стану навколишнього середовища м. Марганець здійснюється за рахунок реалізації заходів окремих регіональних та державних цільових програм, у тому числі «Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016-2025 роки». Найбільш цільовий за територіальною ознакою характер має «Міська екологічна програма на 2016-2020 роки», термін дії якої спливає в 2020 році, та ефективність якої підтверджується результативністю заходів та стабілізацією показників впливу на навколишнє середовище. Заходи, що містяться в інших програмах, також мають достатній рівень ефективності, але Марганець, як місто, що найбільше потерпає від наслідків виробничої діяльності промислових об'єктів, потребує формування інтегрованої схеми реалізації природоохоронних заходів, ініціатором та координатором яких повинен стати орган місцевого самоврядування. Реалізація програмно-цільового підходу, зважаючи на масштабність завдань і одночасно обмеженість фінансових ресурсів з боку держави, зумовлює встановлення відповідних пріоритетів та послідовності здійснення заходів. Саме такий підхід дозволяє реалізувати встановлення стратегії поетапного зниження рівня техногенного навантаження на довкілля з метою досягнення нормативів екологічної безпеки. Перелік заходів формується на підставі пропозицій суб'єктів Програми, які повинні враховувати зобов'язання щодо термінів та обсягів виконання заходів, визначених в документації дозвільного характеру, яка регламентує здійснення викидів та скидів забруднюючих речовин, розміщення відходів.

Для суттєвого поліпшення стану навколишнього середовища міста Марганець необхідно забезпечити фінансування першочергових заходів із зниження викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, зменшення скидів забруднених стоків та вирішення питань щодо поводження з відходами, попередження виникнення пожеж, ліквідації лісових пожеж та їх наслідків за рахунок залучення коштів іноземних інвестиційних фондів, власних коштів підприємств, банківських кредитів, коштів державного, обласного та місцевого бюджетів.

4. Строки та етапи виконання програми

Здійснення більшості заходів Програми основними підприємствами-забруднювачами м. Марганець планується завершити в 2025 році.

Кожен захід має конкретні терміни виконання та показники скорочення викидів, які мають бути досягнуті при впровадженні, та необхідні обсяги фінансування з боку підприємств, відповідно до взятих ними зобов'язань, щодо зменшення забруднення навколишнього природного середовища. Виконання відповідних заходів розподіляється за роками з визначенням щорічних обсягів робіт та конкретного результату, який буде досягнуто.

Коригування заходів, термінів їх виконання здійснюються на підставі безумовного виконання виданих дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферу, дозволів на спецводокористування і лімітів на утворення та розміщення відходів.

Про взяті підприємствами зобов'язання в обов'язковому порядку повідомляються органи місцевого самоврядування для забезпечення контролю за їх виконанням.

5. Перелік заходів і завдань Програми

(дивись додаток № 2)

6. Ресурсне забезпечення Програми

Для реалізації заходів Програми передбачається залучення власних коштів підприємств-забруднювачів. Крім цього, фінансування заходів Програми, передбачається за рахунок інших джерел, у тому числі бюджетів різного рівня відповідно до чинного законодавства. Орієнтовні обсяги фінансування програми – близько 130 млн. грн. За деякими з заходів обсяг фінансування буде визначено після розробки проектної документації. Остаточна кошторисна вартість та терміни виконання заходів можуть бути скореговані на підставі проектних рішень технічного переобладнання та реконструкції виробничих потужностей підприємств.

Обсяги фінансування Програми за основними напрямками та завданнями по кожному конкретному заходу детально наведено в додатку. Показники вартості заходів наведено за пропозиціями підприємств.

7. Організація управління та контролю за ходом виконання програми

Програма передбачає забезпечення дієвої системи державного та суспільного контролю за діяльністю підприємств-забруднювачів, координацію зусиль суб'єктів господарювання та органів місцевого самоврядування, широке впровадження ефективних та дієвих природоохоронних заходів.

Загальне керівництво і контроль за виконанням заходів і завдань Програми здійснює комісія з питань екології, регулювання земельних відносин, будівництва, благоустрою та архітектури. Відділ землекористування та екології міської ради аналізує стан виконання Програми та готує звіт про виконання Програми.

Кожне з підприємств - учасників Програми взяло зобов'язання щодо впровадження на ньому природоохоронних заходів.

Узяті підприємствами-забруднювачами зобов'язання передбачають здійснення контролю з боку органів державної законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування, регіональних екологічних інспекцій, природоохоронної прокуратури, громадськості стосовно термінів та якості їх виконання.

Відповідно до виданих дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферу, дозволів на спецводокористування і лімітів на утворення та розміщення відходів підприємства звітують перед Департаментом екології та природних ресурсів Дніпропетровської облдержадміністрації у визначені чинним законодавством терміни.

Підприємства щокварталу звітують перед облдержадміністрацією, обласною радою, органами місцевого самоврядування, про виконання заходів Програми.

Хід виконання заходів Програми щороку розглядається на засіданнях виконкому Марганецької міської ради та депутатської комісії з питань екології.

8. Очікувані кінцеві результати виконання Програми

При реалізації запропонованих заходів у 2021–2025 роках очікується зниження рівня забруднення природного середовища, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, оптимізація прийняття управлінських рішень із урахуванням їх впливу на природні екосистеми, зниження обсягів викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел і скидів у водні об'єкти, збільшення обсягів переробки відходів, підвищення екологічної безпеки на території міста.

Конкретними результатами виконання Програми, зі зниженням техногенного навантаження на навколишнє природне середовище, стануть:

- зменшення кількості забруднюючих речовин у зворотних водах;
- загальний ефект зниження обсягів викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря;
- упровадження заходів щодо поводження з відходами зменшить обсяг їх накопичення;
- збільшення природних рослинних ресурсів на 5000 шт.;
- мінімізація втрат лісових ресурсів під час лісових пожеж.

Заступник міського голови

Роман ЛУК'ЯНЕНКО

Завідувач відділу
землекористування та екології

Лілія ГАРКУШ